

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026

Kunnanhallitus 20.11.2023 § 218

Valmistelija Talouspäällikkö Ilpo Huurinainen, p. 040 104 2003

Asian tausta Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava sitten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarviossa otetaan huomioon tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2026 tehdään lähtökohtaisesti aiempaa vaikeammassa tilanteessa pääasiallisesti johtuen suurista valtionosuusleikkauksista ja yleisen taloudellisen tilanteen heikentäessä kuntien verotuloja. Vuoden 2024 kuntien valtionosuuksista on siirretty VM:n näkemyksen mukainen osuus hyvinvointialueiden rahoitukseen. Tämä vaikuttaa vahvasti valtionosuusrahoitusta vähentävästi johtaen merkittävään alijäämään monessa kunnassa. Näihin muutoksiin ei pystytä sopeutumaan näin lyhyessä ajassa siten, että talousarvion vuosi 2024 saataisiin tasapainoon. Talousarviota vuodelle 2024 ollaankin tekemässä selkeästi alijäämäisenä, ja tavoitteena on tasapainottaa tilannetta taloussuunnitelmakaudella. Tilanteeseen vaikuttaa myös kunnille vuoden 2025 alusta siirtyvät TE-palvelut.

Valtionosuudet ovat vuonna 2023 toteutumassa n. 3,2 milj. eurona (TA2023 3,04 milj. euroa) ja vuonna 2024 n. 2,0 milj. euroa (n. -38 %). Verotulot ovat vuonna 2023 ja vuonna 2024 arviolta n. 8,4 milj. euroa. Verojen osalta päätetyt veronkorotukset pitävät tulotason lähes ennallaan. Ilman veroprosenttimuutoksia verotulot olisivat laskeneet noin 0,5 milj. euroa. Ulkoisten toimintatuottojen ennakoidaan laskevan 4,8 milj. eurosta noin 4,6 milj. euroon. Pääsyy on kiinteistöjen myynnistä johtuva vuokratulojen väheneminen sekä tukien ja vähennysten vähetyminen verrattuna 2023 talousarvioon.

Esityksessä Juuan kunnan ulkoiset toimintakulut ovat vuonna 2024 n. 14,85 milj. euroa ja vuoden 2023 talousarviossa n.14,96 milj. euroa, jossa vähennystä 0,5 %. Henkilöstökustannukset nousevat esityksessä 0,7 % laskennallisen palkankorotusvaikutuksen ollessa n. 2,5 %. Palvelujen ostot kasvavat 1,1 % vuoden 2023 talousarvion luvusta 3,43 ja vuodelle 2024 3,47 milj. euroon. Aineiden ja tarvikkeiden hankinnat vähenevät 18 % 2,19 milj. eurosta 1,80 milj. euroon. Avustusten määrä kasvaa 0,6 milj. eurosta 0,9 milj. euroon pääasiallisesti johtuen kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden kasvusta. Kasvu aiheutuu merkittävältä osin kuntouttavan työtoiminnan

toimintaongelmista sen siirryttyä hyvinvointialueen vastuulle. Muut toiminta kulut laskevat 16 % 0,36 milj. eurosta 0,30 milj. euroon.

Toimintakate on 2024 talousarvioesityksessä 10,30 milj euroa kasvaen 1,8 % (TA 2023 10,12 milj. euroa).

Vuosikate on 0,43 milj. euroa (TA 2023 1,65 milj euroa) ja poistot 1,80 milj. euroa (TA 2022 1,98 milj. euroa). Vuosikate ei tule riittämään poistoihin. Tilikauden tulos olisi jäämässä näillä arvioiden n. 1,4 milj. euroa alijäämäiseksi. Tilinpäätöskäsittelyerien jälkeen tulos olisi n. 1,0 milj. euroa alijäämäinen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Tanskanen Henri
Päätösehdotus	Kunnanhallitus käy alustavan keskustelun vuoden 2024 talousarviosta sekä taloussuunnitelmasta vuosille 2025–2026 ja antaa viranhaltijoille ohjeet jatkovalmisteluun.
Sovellettavat säädökset	Kuntalain 39 §
Päätös	Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 27.11.2023 § 225

Valmistelija	Taluspäällikkö Ilpo Huurinainen
Asian tausta	Kunnanhallituksen edellisen listan teon jälkeen on tapahtunut vain vähäisiä muutoksia talousarvion toteutumaluvuissa.

Valtiovarainministeriö julkaisi tiedotteet perjantaina 17.11.2023 ja maanantaina 20.11 kuntien valtionosuuksien muuttumisesta 2024 alkaen.

Vuoden 2022 verotus valmistui lokakuun lopussa. Lopullisten verotulojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Vuoden 2024 varhaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 M€ ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 M€. Verotuksen valmistuminen muuttaa edelleen vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 M€. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaa yhteensä 250 M€. Juuan kunnalle muutos tarkoittaisi arviolta noin 350 000 euron vuosittaista valtionosuuden vähennystä vuodesta 2024 alkaen.

Hallituspuolueet ovat sopineet (tiedote 20.11.2023) kohtuullistavansa vuoden 2022 valmistuneen verotuksen ennakoimattoman suuria vaikutuksia kuntien valtionosuuksiin vuoden 2024 osalta. Esityksen mukaan valtionosuusvähennykset siirrettäisiin vuosille 2025-2027. Siten vuoden 2024 valtionosuus pysyisi lokakuussa ilmoitetulla tasolla. Lisäksi kuntien valtionosuuteen esitettäisiin määräaikaista lisäystä 192 miljoonan euron (34,70 euroa/ asukas) lisäystä vuodelle 2024. Lisäys perittäisiin takaisin vuosina 2025-2027 valtionosuuden vähennyksenä.

Tiedotteissa mainittuja muutospäätöksiä eduskunnassa ei ole tehty, joten virallisia uusia kuntakohtaisia lukuja ei ole käytettävissä. Tästä johtuen talousarvioesityksessä on säilytetty aiemmat luvut valtionosuuden osalta. Saadun ennakkotiedon mukaan asiat siirtyisivät eduskuntaan käsiteltäväksi 23.11 ja päätöksiä eduskunnalta tavoitellaan siten, että muutokset saadaan mukaan kuntien valtionosuuspäätöksiin.

Talousarvioesityksessä Juuan kunnan ulkoiset toimintakulut ovat vuonna 2024 n. 14,76 milj. euroa ja vuoden 2023 talousarviossa n.14,96 milj. euroa, jossa vähennystä 1,4 %.

Henkilöstökustannukset nousevat esityksessä 0,4 %. Palvelujen ostot laskevat 0,5 % vuodelle 2024 3,41 milj. euroon. Aineiden ja tarvikkeiden hankinnat vähenevät 18 % 2,19 milj. eurosta 1,80 milj. euroon. Avustusten määrä kasvaa 37 % 0,6 milj, eurosta 0,9 milj. euroon pääasiallisesti johtuen kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden kasvusta. Muut toiminta kulut laskevat 20 % 0,36 milj. eurosta 0,28 milj. euroon.

Toimintakate on 2024 talousarvioesityksessä 10,20 milj euroa kasvaen 0,6 % (TA 2023 10,12 milj. euroa).

Vuosikate on 0,55 milj. euroa (TA 2023 1,65 milj euroa) ja poistot 1,80 milj. euroa (TA 2023 1,82 milj. euroa). Vuosikate ei tule riittämään poistoihin. Tilikauden tulos olisi jäämässä näillä arvioiden n. 1,3 milj. euroa tappiolliseksi. Tilinpäätöskäsittelyerien jälkeen vuoden 2024 tulos on n.0,9 milj. euroa alijäämäinen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Tanskanen Henri
Päätösehdotus	Esitän kunnanhallitukselle, että se <ol style="list-style-type: none">1. Esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy kunnanhallituksen esityksen vuoden 2024 talousarviosta, taloussuunnitelmasta vuosille 2025-2026 sekä investointiohjelman vuosille 2024-2026.2. Valtuuttaa taluspäällikön tekemään teknisluonteiset korjaukset talousarvioesitykseen.
Sovellettavat säädökset	Kuntalain 39 §
Päätös	Hyväksyttiin.
Kunnanvaltuusto 11.12.2023 § 50 370/02.02.00/2023	Julkinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää, että kunnanvaltuusto hyväksyy kunnanhallituksen esityksen vuoden 2024 talousarviosta, taloussuunnitelmasta vuosille 2025–2026 sekä investointiohjelman vuosille 2024–2026.
Päätös	Hyväksyttiin.